

### **Список використаних джерел:**

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/economy/fdi/>
2. Офіційний сайт Державної статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Інститут соціальних та економічних трансформацій [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://iset-ua.org/ua/>
4. Журнал «Економічна правда» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua>

**УДК 336**

***Середа О.О.,***

*ст. викладач кафедри фінансів та банківської справи*

*Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля*

### **Проблеми формування капіталу реального сектору економіки**

Галузі реального сектору вітчизняної економіки – важлива складова джерел формування ВВП. Частка промислового виробництва у ВВП у 2017 р. складала 21,2%. Ключовою умовою ефективного функціонування підприємств промисловості є достатній рівень фінансового забезпечення, що передбачає наявність необхідного обсягу власного і позикового капіталу. Незважаючи на позитивну динаміку макроекономічного стану в країні, існує ряд проблем формування капіталу підприємствами промисловості, які потребують особливої уваги щодо їх вирішення:

1. Низька частка власних джерел формування капіталу реального сектору. Аналіз динаміки компонентів капіталу підприємств промисловості в період 2011-2017 рр. свідчить про низький рівень власного капіталу, особливо у 2016-2017 рр. (менш 20% всього капіталу). Така структура капіталу підприємств свідчить про неоптимальне співвідношення з точки зору «золотого» правила фінансування і наявності дефіциту власних ресурсів. В результаті збиткової

діяльності підприємств промисловості в 2014-2016 р.р. відбулося зростання питомої ваги зареєстрованого та додаткового капіталів ( в 2015 р. на 10,04% та 27,53% відповідно). Найважливішим фінансовим ресурсом для розвитку реального сектору економіки є нерозподілений прибуток. За період 2011–2017 рр. у цілому по промисловості він мав місце лише у 2011-2013 рр., і частка його у власному капіталі підприємств коливалась у межах 11,16–13,35%. Низький рівень реінвестування нерозподіленого прибутку зумовлювався збитковістю і низькою рентабельністю власного капіталу значної кількості підприємств.

2. Ризикована структура капіталу підприємств та їх суттєва залежність від кредиторів. Домінування боргових джерел фінансування в структурі капіталу підприємств вважається негативним фактом, який характеризує підвищення ризику втрати фінансової стійкості та вартості підприємства. Частка поточних зобов'язання у складі позикового капіталу підприємств промисловості у 2015-2016 р.р. знаходиться на рівні 60%. Найбільшу питому вагу в складі боргових зобов'язань складає кредиторська заборгованість (61,23 у 2016 р.). З позицій загальноекономічних інтересів розвитку суб'єкта господарювання затримка виплат внутрішнім і зовнішнім кредиторам може спровокувати негативні наслідки.

3. Недостатньо розвинений ринок корпоративних облігацій та акцій.Пріоритетним завданням ринку цінних паперів є забезпечення умов для залучення інвестицій компаніями, але у порівнянні з банківськими кредитами цей показник нижчий. Ринок цінних паперів поки що є не джерелом залучення інвестицій, а засобом, за допомогою якого власники продають колишній бізнес зовнішнім інвесторам, рефінансують борги і створюють інструменти для укладання угод злиття та поглинання компаній. Стан ринку акцій характеризується позитивною тенденцією щодо збільшення обсягів емісій (у 2017 році 324,84 млрд. грн., у 2016 р. - 199,36 млрд. грн.) та негативною тенденцією щодо торгів на біржовому ринку (зниження у 2017 році на 73,8% порівняно з 2016 роком). Така тенденція пов'язана із запровадженням нових вимог для внесення та перебування цінних паперів у біржовому реєстрі. Слід

зазначити, що лістингові вимоги щодо фінансового стану емітентів є досить високими, не відповідають стану розвитку вітчизняної економіки та наявності достатньої кількості високодохідних і висококапіталізованих підприємств.

Незважаючи на поживлення ринку корпоративних облігацій за останній рік, цей сегмент фондового ринку є недостатньо розвинений. У 2017 році відбулося зростання емісійної діяльності на ринку корпоративних облігацій (порівняно з 2016 р. обсяг випусків збільшився 51,4%). Тенденція зниження обсягу торгів облігаціями підприємств починаючи з 2014 р (у 2014 році становив 69,93 млрд. грн., у 2016 р. - 55,44 млрд. грн., у 2017 – 28,9 млрд. грн.), низька частка корпоративних облігацій в загальному обсягу торгів (у 2016 р. 2,61%, у 2017 р. 6, 34%) свідчать про низький попит на цінні папери, які обертаються на вітчизняному ринку цінних паперів.

4. Обмежена пропозиція кредитних ресурсів на українському ринку капіталу. Динаміка обсягу кредитів, наданих в реальному секторі економіки є неоднозначною. Так, кризові явища 2014-2015рр. призвели до падіння обсягів кредитування економіки. Обсяги кредитування реального сектора економіки почали відновлюватися з 2016 року, але у 2017 році не були досягнуті обсяги кредитування 2014 року. В сучасних умовах достатнього рівня ліквідності банківської системи і зниження темпів інфляції причинами стриманої активності банків щодо кредитування реального сектора економіки є низька прибутковість підприємств та низький рівень захисту прав кредиторів.

Підвищенню ефективності формування та використання капіталу підприємствами сприятиме: оптимальне поєднання співвідношення власного та позикового капіталу, управління кредиторською заборгованістю, розробка кредитної стратегії щодо залучення позикового капіталу з метою зростання фінансового потенціалу, поліпшення фінансового стану та використання інструментів фондового ринку.

Таким чином, для вирішення проблем формування капіталу реального сектору необхідно застосовувати інструменти фінансового регулювання розвитку суб'єктів господарювання, які дозволить в умовах обмеженості

власних джерел та високої вартості позикових ресурсів оптимально формувати капітал, нарощувати вартість підприємства, посилювати фінансову стійкість підприємств.

### **Список використаних джерел:**

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>.

**УДК 336.02**

*Тищенко Д.О.*

*здобувач кафедри страхування*

*ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

### **Іноземний капітал на вітчизняному страховому ринку: компроміс між розвитком та національною безпекою?**

Беззаперечно, що глобалізація є найбільш очевидним та визначальним процесом сучасного цивілізаційного етапу. В свою чергу, економічна глобалізація найбільш явно трансформує глибинні принципи взаємовідносин між індивідуумами, корпораціями, державами, економічними блоками та союзами. Ці зміни є вкрай протилежними за своєю силою та напрямом дії – в одних галузях та сферах економіки вони стимулюють швидкий розвиток, для інших – фактично означають неможливість подальшого функціонування.

У повній мірі антагонізм економічної глобалізації виявляється у фінансовому секторі загалом та у страхуванні – зокрема. З одного боку, глобальний страховий ринок стає надзвичайно динамічним середовищем, в якому відбувається швидкий обмін ресурсами, компетенціями, управлінськими технологіями; з іншого – формуються значні загрози для розвитку і на глобальному рівні, і на рівні окремих страхових ринків. Диспропорції